

Emne: Nazisme i mellemkrigstidens Tyskland

Indhold:

- Kilde 1: "Wall St. in panic as stock crash". Avisforside fra 1929.
Billede af avisforside fra *Brooklyn Daily Eagle*. D.24.oktober 1929.
- Kilde 2: Valgresultater for udvalgte tyske partier 1919-1933
Kilden er kopieret fra Frederiksen, Peter. *Vores verdenshistorie*. Columbus. 2019. s.342.
- Kilde 3: Denis Sefton Delmers øjenvidne beretning om Rigsdagsbranden. 1933.
Kilden er kopieret fra Carey, John. *Øjenvidner til historien*. P.Haase & Søn's forlag. 1993. s.55
- Kilde 4: Tyskernes syn på jøderne (udvalgte karikaturtegninger). 1924-1935.
Kilden er kopieret fra Larsen, Brian. "Antisemitisme" *The Danish Center for Holocaust and Genocide*. 2002.

Kilde 1: "Wall St. in panic as stock crash" Avisforside fra 1929

Pale, slightly cooler tonight.
Friday Fair. Fresh southwest to west winds.
High, 64; low, 48. Light breeze.
Sun, 6:00-6:15; moon, 6:15-6:30.

BROOKLYN DAILY EAGLE

And Complete Long Island News

★ NEW YORK CITY, THURSDAY, OCTOBER 24, 1929. ★

LATE NEWS
WALL STREET
1:15 PRICES ★★

99th YEAR—No. 295. 32 PAGES. THREE CENTS

WALL ST. STOCKS CRASH

Attempt Made to Kill Italy's Crown Prince

ASSASSIN CAUGHT IN BRUSSELS MOB; PRINCE UNHURT

Royal Staff Was About to Lay Wreath on Unknown Soldiers' Tomb.

Hollywood Fire Destroys Films Worth Millions

ATTEMPT MADE ON LIFE

Consolidated Studios Are Swept by Flames Fatal to One—Master Pictures Burned Include Many New Talents Productions.

Wreckage Picked Up Indicates Craft Went Down With All Aboard.

FEAR 52 PERISHED IN LAKE MICHIGAN; FERRY IS MISSING

PIECE OF PLANE LIKE DITEMAN'S IS FOUND AT SEA

High Duty Group Gave \$700,000 to Coolidge Drive

FOR MORE LOBBYISTS

STOCKS CRASH IN RUSH TO SELL; BILLIONS LOST

Morgan, Mitchell Buying Stocks in Effort to Check Rush to Unload.

Princess, Deeply Moved, Falls into Kisses His Arms and Kisses Him

Princess, Oct. 23 (AP)—Crown Prince Umberto of Italy, who was deeply moved by the news of the Italian king's death, fell into the arms of his wife, the princess, and kissed her. The princess, who was also deeply moved, fell into the arms of her husband and kissed him.

Princess, Oct. 23 (AP)—Crown Prince Umberto of Italy, who was deeply moved by the news of the Italian king's death, fell into the arms of his wife, the princess, and kissed her. The princess, who was also deeply moved, fell into the arms of her husband and kissed him.

Wreckage Picked Up Indicates Craft Went Down With All Aboard.

Black and Orange Wreckage Indicates Daring Flier Went to Death.

Grundy Agrees Rates Went Up Due to His Activities as Propagandist Favors More Lobbying to 'Carry Out Voters' Wish.'

Wall Street was in a panic today, with no one to guide it out. Stocks crashed 10 to 50 points to outrageous levels. Wheat broke 18 cents a bushel in Chicago on distress selling. Bankers were offering some support, but they admitted the situation had gotten beyond them.

CARNEGIE CHARGE OF PAID ATHLETES ROUSES COLLEGES

HOOVER'S TRAIN HALTED BY AUTO PLACED ON RAILS

WARPER DROUGHT TO KEEP SEA TRIP SECRET AND AVOID EXPANSION RAIL

SOMERS NAMED AS HEAD OF NEW EXPANSION RAIL

WARPER DROUGHT TO KEEP SEA TRIP SECRET AND AVOID EXPANSION RAIL

SOMERS NAMED AS HEAD OF NEW EXPANSION RAIL

Kilde 2: Valgresultater for udvalgte tyske partier 1919-1933

	1919	1920	1924 (maj)	1924 (dec)	1928	1930	1932 (jul)	1932 (nov)	1933 (mar)
Kommunisterne (KPD)	0	4	62	45	54	77	89	100	81
Socialdemokraterne (SPD)	163	102	100	131	153	143	133	121	120
Konservative Centrum	73	64	65	69	62	68	75	70	73
Tysknationale Folkeparti (DNVP)	44	71	95	103	73	41	37	52	52
Nazisterne (NSDAP)	0	0	32	14	12	107	230	196	288
Andre partier	134	257	89	102	86	69	33	33	26
Pladser i Rigsdagen i alt	414	498	443	464	440	505	597	572	640

Kilde 3: Denis Sefton Delmers øjenvidne beretning om Rigsdagsbranden. 1933.

Om kilden: Denis Sefton Delmer var en jødisk-britisk journalist, der arbejdede for den britiske avis *Daily Express*, hvor han fra 1931-33 var udstationeret i Berlin. I løbet af valgkampen i 1932-33 fik han mulighed for at følge Adolf Hitler på tæt hold, og interviewede ham også. Delmer var således til stede d.27.februar 1933, da Adolf Hitler sammen med Herman Göring inspicerede ruinerne af Rigsdagen nogle timer efter Rigsdagsbranden.

"Det er et tegn fra Gud! Hvis denne brand viser sig at være kommunisternes værk – og det er jeg overbevist om, den er – så skal intet længere forhindre os i at knuse denne morderiske pest med jernnæve." Jeg overværede selv, hvordan Tysklands nationalsocialistiske rigskansler, Adolf Hitler, kom med denne dramatiske udtalelse i nat i den brændende rigsdagsbygning forhal.
[...]

Jeg har aldrig før set Hitler så sammenbidt og beslutsom. Hans øjne, der altid træder noget frem, næsten bulede ud af hans ansigt. Kaptajn Göring, der er hans højre hånd og preussisk indenrigsminister og dermed ansvarlig for politiet, sluttede sig til os i forhallen. Hans ansigt var rødt af ophidselse. "Det her er utvivlsomt kommunisternes værk, Herr Kansler," udbrød han.
[...]

Nu var det så, at Hitler vendte sig mod mig. "Gud give," udbrød han, "at dette er kommunisternes værk. De er her vidne til begyndelsen på en storslået, ny epoke i Tysklands historie. Denne er brand er indledningen." Og så var der noget, der pirrede den retoriske åre i hans hjerne. "De ser for Dem denne flammende bygning," udbrød han og gjorde en dramatisk, fejende håndbevægelse. "Hvis kommunismens ånd kunne få fingre i Europa i bare to måneder, ville det hele blusse op ligesom denne bygning."

Kilde 4: Tyskernes syn på jøderne (udvalgte karikaturtegninger). 1924-1935.

Om kilden: Siden middelalderen havde der i Europa været en generel antisemitisme (jødehad). I Tyskland blev jøderne især efter 1. verdenskrig af mange på den nationale højrefløj gjort til syndebukke for alle de problemer Tyskland stod overfor. Hitler og nazisterne brugte især jøderne som syndebukke, og efter nazisternes magtovertagelse udviklede dette jødehad sig til et egentlig folkedrab, kaldet Holocaust. Herunder er eksempler på forskellige tyske karikaturtegninger, der viser tyskernes syn på jøderne i perioden 1924-1935.

Dolkestødslegenden: da nogen jo skulle have skylden for Tysklands nederlag i Første Verdenskrig, blev det jøderne der stod for skud. Ifølge nazisterne var det jøderne, der havde dolket den tapre tyske frontsoldat i ryggen. Süddeutsche Monatshefte, 1924

Karikatur af jødernes forhold til penge og magt i Tyskland i børnebogen "Der Giftpilz" ("Giftsvampen"), 1935.

Ondskabsfuld karikatur på omslaget til den antisemitiske tyske børnebog "Der Giftpilz" ("Giftsvampen"), 1935 .